

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ “УКРАЇНА” (КИЇВ)
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ (БІЛА ЦЕРКВА)
АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ КОМУНАЛЬНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО
ЗАКЛАДУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
(БІЛА ЦЕРКВА)
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА ФІЛОСОФСЬКИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
КЗ КОР “БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ”
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Суспільство, наука, освіта: актуальні дослідження, теорія та практика

**Всеукраїнська
науково-практична конференція**

20-21 грудня 2022 року

м. Біла Церква

Рекомендовано до друку Вченою радою Білоцерківського інституту економіки та управління Університету «Україна» (протокол № 3 від 29 грудня 2022 року)

Організаційний комітет

Новак Я. В.	Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», кандидат юридичних наук, доцент
Півторак М. В.	Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», кандидат економічних наук, доцент
Пасічник Н.С.	Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», кандидат історичних наук, доцент
Мельник Л.М.	Білоцерківський національний аграрний університет, кандидат політичних наук, доцент
Романченко І. Г.	Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», кандидат історичних наук
Сидоренко В. В.	Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», кандидат юридичних наук
Панченко Т.Л.	КЗ КОР «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж», кандидат психологічних наук

УДК 314/316:001:37

Суспільство, наука, освіта: актуальні дослідження, теорія та практика: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (20-21 грудня 2022 р.) / Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна»; за заг. ред. Я. В. Новака; наук. ред. Н.С. Пасічник. Біла Церква, 2022. 164 с.

РЕГЛАМЕНТ

Загальний порядок роботи

Початок роботи – 10.00

Кава-пауза – 11.00-11.30

Перерва на обід – 13.00-14.00

Завершення роботи – 18.00

Доповіді – 7-10 хв.

Місце проведення

Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», Героїв Крут, 2-й пров., 42

виявляються у побуті, культурі, поведінці, й загалом у ментальності, підтверджуючи це походження та вирізняючи їх з-поміж інших [5, с. 104].

Націю як соціо-політичний феномен (політична нація) одним із перших європейських філософів-політологів почав розглядати вітчизняний мислитель В. Липинський. Мислитель вважав головним у формуванні нації відчуття людиною «територіального патріотизму» й солідарності з усіма постійними громадянами країни. У вступному слові до «Листів до братів-хліборобів» В. Липинський писав: «Нація для нас, — це всі мешканці даної Землі і всі громадяни даної Держави, а не «пролетаріят» і не мова, віра, плем'я» [7, с. 211]. Мислитель вважає, що любов до рідного краю, патріотизм – це і є головна ознака спільності, що називається у сучасному розумінню політичною нацією. Територія нації, на переконання В. Липинського, має окреслюватися етатистським принципом. «Патріотизм, у В. Липинського, - це свідомість своєї території, а не сама територія – лежить в основі буття і могутності держав» [7].

Таким чином, ознаки, які варто віднести до поняття етнічна нація (етнос) - це спільне походження, територія, релігія, культура, мова, расовий тип, психічний склад, світогляд, ментальність, культура тощо. Тобто генетичний фактор. А от політична нація - це спільнота громадян даної країни, які незалежно від етнічного походження визнають цю країну своєю, визнають її кордони, поважають закон.

Література

1. М. Вебер у праці «Економіка та суспільство: Очерк інтерпретативної соціології». URL: <https://mwg-digital.badw.de/wirtschaft-und-gesellschaft/1>
2. Донцов Д. Націоналізм / Д. Донцов. Київ: ФОП Стебеляк, 2011. 256 с.
3. Донцов Д. Наша політична думка і стрілецтво. *Календар "Червоної калини" на 1923 р.* Львів, 1922. с. 161
4. Донцов Д. Підстави нашої політики. Нью-Йорк, 1957. 220 с.
5. Євтух В. Б. Етнічність: енциклопедичний довідник; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, К.: Фенікс, 2012. 396 с.
6. Кресіна І. О. Нація. Юридична енциклопедія: [в 6-ти т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемчушенко [та ін.]. Т. 4.: Н-П. К.: Укр. енцикл., 2002. 720 с.
7. Липинський В. Листи до братів-хліборобів: про ідею і організацію українського монархізму. *Липинський В. Повне зібрання творів, архів, студії* / за заг. ред. Я. Пеленського. Т. 6. К. І. К., Філадельфія, 1995. 472 с.
8. Політологія: навчальний посібник (для студентів усіх форм навчання) / Л. М. Мельник, І. А. Дужа, І. М. Грек. Біла Церква: БНАУ, 2022. 494 с.
9. Енциклопедія сучасної України: Електронний ресурс. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=71029

СУТНІСТЬ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ

*Марчук В.В., к.пед.н., доцент,
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква
Хом'як О.А., к. сільськогосподарських н., доцент
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква*

Важливість ціннісних орієнтацій як якості, утворення, властивості особистості зумовлена тим, що вони виявляються в усіх сферах життєдіяльності, постають критерієм оцінювання взаємодії з іншими членами соціуму, соціально

зумовлені як характером суспільних відносин, так і місцем індивіда у системі цих відносин. Ціннісні орієнтації виникають тоді, коли поведінка людини має суспільне значення і регулюється прийнятими соціальними нормами. Однак регулювати поведінку людини можливо і необхідно лише тоді, коли вона володіє певною свободою дій, що передбачає здатність обирати власну лінію поведінки, самостійно визначати спрямованість своїх вчинків [2, с.18].

Фундаментальні ціннісні орієнтації студента – це стійка диспозиційна стратегія соціальної поведінки особистості, що базується на переконанні в об'єктивній необхідності відносин взаємної залежності членів суспільства і проявляється у свідомому настановленні на активне освоєння потенційних ролей, активне виконання актуальних соціальних ролей на основі співвідношення своїх дій і їх наслідків з термінальними цінностями суспільства і нормами, а також в готовності відповідати за отриманий результат [3].

Доволі ґрунтовне визначення сутності ціннісних орієнтацій подає Е. Рудковський. На його погляд, у найбільш загальному розумінні ціннісні орієнтації слід розглядати як один із проявів зв'язку та взаємної залежності особистості та суспільства, як співвідношення, що виявляється у мірі відповідності суб'єктивної, людської активності характеру суспільних вимог, а також у певному оцінюванні цієї активності та застосуванні санкцій з боку суспільства. Суб'єктом формування ціннісних орієнтацій може бути окрема особистість, колектив, соціальна група – будь-яка соціальна спільнота, яка володіє єдністю діяльності та організації. [4, с. 5]. При цьому стверджується, що ціннісні орієнтації є віддзеркаленням всієї багатоманітності соціальних відносин та узагальненим уособленням всіх видів людської діяльності. Ці відносини створюють якісно нову цілісність, яка не може розглядатися ані як одна з них, ані як проста сума цих відносин. Співвідношення між фундаментальними ціннісними орієнтаціями та іншими видами ціннісних орієнтацій можна уявити як діалектичний зв'язок загального та окремого. Загальне існує в окремому та через окреме, але водночас не вичерпується окремим. Тобто фундаментальні ціннісні орієнтації – це підґрунтя всіх видів ціннісних орієнтацій; вони охоплюють ті спільні, найбільш значущі в соціальному плані аспекти і характеристики, які властиві окремим її видам. Специфіка конкретних видів ціннісних орієнтацій зумовлена природою тих суспільних відносин, всередині яких вони виникають і існують у своїй якісній визначеності. Різні види ціннісних орієнтацій постають під час структурного аналізу цінностей як елемента системи [4, с.5].

Ціннісні орієнтації поділяється на негативні (ретроспективні) – за вже здійснені в минулому протиправні дії та позитивні (активні) – ціннісні орієнтації за майбутні дії. Позитивні ціннісні орієнтації характеризуються корисною поведінкою суб'єктів суспільних відносин, що реалізуються шляхом виконання ними обов'язків, які приписуються соціальними нормами. Іншими словами, йдеться про соціально необхідний спосіб дій суб'єкта, тобто такий, за якого „не лише конкретні приписи (заборони, обов'язки або повноваження), а й більш загальні цілі, встановлені соціальними нормами, запроваджуються з максимальною адекватністю” [5, с.106]. Негативні ціннісні орієнтації породжуються асоціальною поведінкою, що виявляється через порушення приписів соціальних норм, відмовою від виконання обов'язків, встановлених цими нормами, деструктивність між особистісних відносин і руйнування механізму, що регулює їх функціонування. Негативні ціннісні орієнтації обов'язково породжують нові (вторинні) правові відносини, в межах яких на правопорушника покладається обов'язок мінімізувати негативні наслідки своєї поведінки. Її своєрідність полягає в тому, що вона залучається в механізм

регулювання суспільних відносин у зв'язку з фактами порушення встановлених правил поведінки або, якщо мати на увазі її попереджувальну, профілактичну роль, з можливістю такого порушення [5, с. 107].

У своїй внутрішній сутності фундаментальні ціннісні орієнтації характеризують соціально-типовість особистості, тобто її здатність дотримуватися у своїй поведінці ідіяльності загальноприйнятих у даному суспільстві соціальних норм та вміняти об'єктивувати власні дії. Вони впливають на свідомість ідії людини, на переконання, вимагають напруження волі, активізують емоційну сферу особистості, спонукають її до пізнавальної, трудової, суспільно-активності [1].

Вивчаючи особливості формування ціннісних орієнтацій студентів, В. Андрущенко та Ю. Замошкін пропонують розрізняти в її структурі такі взаємопов'язані компоненти: когнітивний (система засвоєних особистістю знань про ціннісні орієнтації, сутність прав та обов'язків, про норми і правила поведінки людини в соціумі, способи регулювання відносин між індивідом та суспільством); мотиваційний (мотиви формування ціннісних орієнтацій, моральні орієнтації у реалізації відповідальних вчинків, прагнення свідомо регулювати свою діяльність у соціально-професійній спільноті); діяльнісний (готовність особистості здійснювати свідомий вибір певної лінії поведінки, ухвалювати рішення, оцінювати їх наслідки, визначати необхідні обмеження в поведінці на засадах сформованого світогляду та розвиненої самосвідомості) [2, с. 34]. За кожним з названих компонентів закріплено відповідні функції, а саме: когнітивний компонент – сенсотворна функція (ціннісні настановлення та орієнтації); мотиваційний компонент – нормативно-регулююча функція (особистісне ставлення до відповідальності, прийняття її); діяльнісний компонент – перетворююча функція (перетворення наявних знань у переконання, систему поглядів на навколишній світ, саму себе та своє місце в цьому світі, відповідальний характер дій) [2, с. 35].

Література

1. Безпрозванна А. Формування соціальної відповідальності у студентів вищих навчальних закладів. URL: http://library.udpu.org.ua/library_files/stud_konferenzia/2012_1/visnuk_7.pdf (дата звернення: 13.12.2022).
2. Кавалеров А. А. Ціннісні орієнтації особистості у духовній культурі. Автореф. дис. канд. філос. наук: 09.00.03 / Південноукраїнський держ. пед. ун-т ім. К.Д.Ушинського. 1996. 18 с.
3. Карпенко З. С. Аксіопсихологія особистості. Психолого-педагогічний журнал Гуадеамус. 2008. № 13. С.120–131.
4. Рудковский Э. И. Ответственность как философская категория. URL: <http://lib.vsu.by/xmlui/bitstream/handle/123456789/5217/t10pub127.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 13.12.2022).
5. Тюрина В. А. Ценностные ориентации: учеб. пособие. К.: ООО «Международное финансовое агентство», 1998. 30 с.

<i>Мельник Л.М.</i> ПОЛІТИЧНА ТА ЕТНІЧНА НАЦІЯ: АНАЛІЗ ДЕФІНІЦІЙ.....	148
<i>Марчук В.В., Хом'як О.А.</i> СУТНІСТЬ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ.....	149
<i>Молокова Н.О.</i> МОРАЛЬНИЙ ВИБІР ОСОБИСТОСТІ : ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ.....	152
<i>Грек І.М.</i> ПРОБЛЕМА ВІЙНИ В ПРАВОСЛАВ'І.....	155
<i>Дужа І.А., Мельник Л.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ АМЕРИКАНСЬКО-ЄГИПЕТСЬКИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ БЕЗПЕКИ.....	156